

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І.І. МЕЧНИКОВА
ГЕОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ І ТУРИЗМУ

МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до вивчення навчальної дисципліни
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальності 242 «Туризм»

2023

УДК 338.48-44(072)
M58

Укладач:

С. Б. Куделіна, старший викладач кафедри економічної та соціальної географії і туризму Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Рецензенти:

К. В. Коломієць, кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Л. В. Гижко, кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

*Рекомендовано вченою радою геолого-географічного факультету
ОНУ імені І. І. Мечникова.*

Протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

M58 Міжнародний туризм : методичні вказівки до вивчення
навчальної дисципліни для здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 242
«Туризм» / уклад. С. Б. Куделіна. – Одеса, 2023. – 39 с.

Методичні вказівки розроблені для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм» відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм».

В методичних вказівках викладено зміст навчальної дисципліни за розділами та темами, завдання для підготовки до практичних занять, методичні вказівки до виконання самостійної роботи, методичні вказівки до виконання індивідуальних робіт, питання до підсумкового контролю, приклади тестових завдань та список рекомендованої літератури.

УДК 338.48-44(072)

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Зміст навчальної дисципліни.....	6
2. Завдання для підготовки до практичних занять.....	11
3. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи	17
4. Методичні вказівки до виконання індивідуальних робіт.....	21
5. Питання для підсумкового контролю.....	25
6. Тестові завдання.....	28
Рекомендована література.....	34

ВСТУП

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний туризм» базується на відповідному рівні загальних знань та навичок, які отримані при засвоєнні студентами загальнонаукових, гуманітарних та спеціальних дисциплін.

Знання, уміння і навички, що здобуваються студентами після вивчення дисципліни «Міжнародний туризм» потрібні для використання в подальшій професійній діяльності, щоб здійснювати аналіз світової туристичної галузі у рамках макрорегіонів та провідних країн стосовно основних показників економіки туризму; розуміти систему протиріч сучасних процесів глобалізації та регіоналізації в аспекті проблем та перспектив становлення сфери міжнародного туризму; визначати позицію України на макрорегіональному ринку туристичних послуг; класифікувати країни відповідно до структурних характеристик міжнародних і внутрішньорегіональних туристичних потоків; виявляти потенційні загрози економічній безпеці Україні, пов'язані із структурними диспропорціями у зовнішній торгівлі, особливо у торгівлі послугами; доповнювати модель взаємодії туристичної галузі з іншими галузями національної економіки; знати основні підходи до побудови туристичної звітності, розробляти шляхи вдосконалення збирання та оброблення первинної інформації; визначати чинники позитивного та негативного впливу на рівень інвестиційної привабливості туристичної галузі, визначати пріоритети у реалізації бізнес-проектів туристичної сфери відповідно до державних та регіональних концепцій розвитку регіону.

Метою навчальної дисципліни «Міжнародний туризм» є формування системи знань з організації міжнародного туризму, його сучасного стану, форм та особливостей світової туристичної індустрії; визначення ролі міжнародного туризму в господарській діяльності суспільства та його основних функцій щодо соціальної сфери.

Завданнями вивчення дисципліни «Міжнародний туризм» є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- формування та уніфікації термінології в сфері міжнародного туризму;
- організації статистичного обліку та спеціальних спостережень;
- діяльності міжнародних туристичних організацій;
- досвіду зарубіжних країн у побудові організаційних структур управління туристичною сферою;
- підходів до класифікації та сегментування туристичних ринків світу;
- специфічних особливостей та умов виходу України на міжнародний ринок туризму.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних (ЗК):

К06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

К07. Здатність працювати в міжнародному контексті

б) спеціальні (фахові, предметні):

К19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

К31. Здатність орієнтуватись в організації туристично-рекреаційного простору.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПР08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати:

- характеристику впливу різних груп факторів на особливості функціонування та розвитку світової туристичної галузі;
- методологію статистичного обліку світових туристичних потоків;
- різновиди національних туристичних адміністрацій та умови їх діяльності в країнах світу;
- класифікаційні ознаки світових ринків готельних і туристичних послуг;
- принципову схему взаємодії суб'єктів світового туристичного ринку.

вміти:

- знаходити причинно-наслідкові зв'язки між явищами та процесами на світовому туристичному ринку;
- користуватися статистичними базами даних, що відображають динаміку світових туристичних потоків;
- здійснювати дослідження глобального та регіональних ринків туристичних послуг.
-

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Міжнародний туризм та його роль у світовому економічному розвитку

Тема 1. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен

Міжнародний туризм: сутність та форми. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.

Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць. Види туристичного мультиплікатора.

Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурних пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.

Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.

Тема 2. Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу

Передісторія туризму. Основні мотиви подорожей у Стародавньому світі та Середньовічній Європі. Елітарний туризм Нового часу. Технологічні та економічні передумови зародження масового туризму. Перші організовані туристичні подорожі. Вплив ідеологічних чинників на розвиток міжнародного туризму у період між двома світовими війнами. Суспільство споживання матеріальних благ: споживання заради споживання. Трансформація масового конвейерного туризму у масовий диференційований.

Застосовність теорій абсолютної та відносної переваг для обґрунтування домінуючих напрямів світових туристичних потоків. Діалектичний взаємозв'язок статичних і динамічних факторів розвитку міжнародного туризму. Політичні, економічні, демографічні, соціокультурні та науково-технічні фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.

Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу. Ключові урядові функції в галузі управління та контролю за розвитком туризму.

Тема 3. Міжнародні туристичні організації

Найважливіші віхи діяльності ООН в організації системи міжнародного туристичного співробітництва. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму.

Історія створення Всесвітньої туристичної організації. Структура управління ЮНВТО: генеральна асамблея, виконавча рада, секретаріат. Функції регіональних комісій ЮНВТО. Основні напрями діяльності ЮНВТО та механізм забезпечення фінансування її бюджетних витрат.

Класифікація міжнародних туристичних організацій. Їх типи і види: урядові та неурядові, глобальні і регіональні, універсальні та спеціалізовані. Характеристика діяльності найбільших всесвітніх та європейських туристичних організацій.

Норми міжнародного туристичного права. Загальна резолюція римської конференції ООН з міжнародного туризму та подорожей 1963 року. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва у Європі 1975 року. Манільська декларація ВТО зі світового туризму 1980 року. Документ Акапулько Всесвітньої наради з туризму 1982 року. Кодекс туриста та Хартія туризму. Гаазька декларація по туризму 1989 року. Декларація світового туристичного форуму Всесвітньої конференції міністрів з туризму 1994 році.

Тема 4. Статистика міжнародного туризму

Історія появи та розвитку статистичного обліку у міжнародному туризмі. Цілі і завдання туристичної статистики. Міжнародні симпозиуми зі статистики туризму.

Основні розділи статистики міжнародного туризму. Показники, що характеризують туристичні потоки. Шкала тривалості перебування туристів. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі.

Країни активного та пасивного туризму. Поняття туристичного балансу. Соціально-економічні передумови формування позитивного туристичного балансу країни. Загальна характеристика країн з негативним туристичним балансом. Рекомендації Міжнародного валютного фонду щодо структури активу та пасиву платіжного балансу країни за розділом «Туризм».

Методи статистичних спостережень через звітність: облік на кордоні та реєстрація прибуттів в засобах розміщення. Транспортна статистика.

Банківський метод розрахунку вартісних показників розвитку міжнародного туризму.

Організація спеціальних статистичних спостережень в туризмі. Визначення мети, об'єкта, одиниці, програми, методу, суб'єктів, строків та місця проведення спеціального статистичного спостереження.

Показники динаміки кількості туристичних прибуттів та доходів від міжнародного туризму. Середньорічні темпи зростання світових туристичних потоків. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі.

Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.

Змістовий модуль 2. Характеристика світового ринку туристичних послуг.

Тема 5. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку

Економічне та географічне визначення поняття міжнародного туристичного ринку. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.

Класифікація міжнародних туристичних ринків за цілями подорожей. Туризм з метою відпочинку і розваг. Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-туризм, конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм. Характеристика релігійного туризму: паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики, науковий туризм з релігіознавчими цілями. Лікувально-оздоровчий туризм. Типи курортів.

Туристичне районування світу. Склад країн Європейського, Американського, Азіатсько-Тихоокеанського, Африканського, Близькосхідного та Південноазіатського туристичних регіонів. Аналіз динаміки міжрегіональних туристичних потоків. Основні рецептивні та генеруючі країни для туристичних макрорегіонів Суб'єкти міжнародного туристичного ринку: виконавці туристичних послуг (готелі, ресторани, транспортні компанії, екскурсійні бюро) - посередники (туроператори, турагенти); споживачі (туристи).

Проблеми сегментування міжнародного ринку туристичних послуг. Критерії виділення ринкового сегменту: міжгрупова гетерогенність, гомогенність, вимірність, ємність, доступність для фірми. Здійснення сегментування міжнародного туристичного ринку за географічними, демографічними та соціально-економічними ознаками. Вікові групи

подорожуючих (класифікація ЮНВТО). Психологічне сегментування. Загальні та специфічні мотиви туристичних поїздок.

Фактори формування туристичного попиту у відправляючій та приймаючій країнах. Кількісні та вартісні показники вимірювання обсягів туристичного попиту. Інтенсивність та частотність туризму. Властивості туристичного попиту: динамізм, комплексність, еластичність, сезонність. Сучасні тенденції у туристичному попиті, та його соціально-економічні модифікації. Психологічні особливості нового типу масового споживача туристичних послуг.

Тема 6. Місце України на ринку міжнародного туризму

Етапи розвитку міжнародного туризму в Україні. Кон'юнктурна оцінка сучасного стану вітчизняного ринку міжнародного туризму. Стримуючі фактори розвитку іноземного туризму в Україні. Рекламування національного туристичного продукту на зарубіжних ринках. Статистичні показники розвитку ринку міжнародного туризму в Україні.

Характеристика та аналіз структури вітчизняної матеріально-технічної бази іноземного туризму. Вихід на міжнародний туристичний ринок приватних підприємств і організацій сфери туризму України.

Співробітництво України з іноземними країнами в галузі міжнародного туризму. Система міждержавних угод і домовленостей. Вступ України до Всесвітньої туристичної організації. Рада по туризму країн СНД.

Тема 7. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах транснаціоналізації світової індустрії туризму

Сутність та структура туристичного продукту. Теорія співвідношення виробничих факторів у міжнародному туризмі та їх роль у формуванні світових туристичних потоків. Капітал як необхідний ресурс виробництва туристичного продукту.

Форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі. Вертикальна та горизонтальна інтеграція. Диверсифікація туристичної діяльності. Проникнення банківських структур до сфери міжнародного туризму. Конгломерація.

Механізм утворення транснаціональних корпорацій в туристичній індустрії. Причини транснаціоналізації в туризмі. Форми зовнішньої експансії ТНК. Територіальне розташування ТНК в сфері туризму. Напрями впливу туристичних ТНК на економіку приймаючих країн.

Транснаціональні корпорації у готельному бізнесі. Історія та процес утворення міжнародних готельних ланцюгів. Способи приєднання готелів до інтегрованого ланцюга. Добровільні готельні мережі – консорціуми – та

умови їх діяльності. Франчайзингові ланцюги. Найвідоміші готельні мережі світу.

Тема 8. Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму

Роль посередників у світовому туристичному бізнесі. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг. Основні напрями діяльності туристичних операторів. Типи договорів між туроператорами та готельними підприємствами. Джерела формування доходів туристичних агентств. Географія турагентської мережі світу. Форми співробітництва туроператорів і турагентів.

Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі. Готелі та підприємства готельного типу. Національні системи класифікації засобів розміщення. Сучасний стан готельної бази світу.

Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі. Авіаційні, залізничні, автобусні, морські та річкові міжнародні туристичні маршрути. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.

Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами Всесвітньої туристичної організації.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Завдання 1. Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу

1. Передісторія туризму. Основні мотиви подорожей у Стародавньому світі та Середньовічній Європі.
2. Елітарний туризм Нового часу.
3. Технологічні та економічні передумови зародження масового туризму.
4. Перші організовані туристичні подорожі.
5. Вплив ідеологічних чинників на розвиток міжнародного туризму у період між двома світовими війнами.
6. Трансформація масового конвейєрного туризму у масовий диференційований.
7. Застосовність теорій абсолютної та відносної переваг для обґрунтування домінуючих напрямів світових туристичних потоків.
8. Політичні, економічні, демографічні, соціокультурні та науково-технічні фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.
9. Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу. Ключові урядові функції в галузі управління та контролю за розвитком туризму.

Завдання 2. Міжнародні туристичні організації

1. Найважливіші віхи діяльності ООН в організації системи міжнародного туристичного співробітництва. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму.
2. Історія створення Всесвітньої туристичної організації.
3. Структура управління ЮНВТО, функції регіональних комісій ЮНВТО, основні напрями діяльності та механізм забезпечення фінансування її бюджетних витрат.
4. Класифікація міжнародних туристичних організацій. Їх типи і види. Характеристика діяльності найбільших всесвітніх та європейських туристичних організацій.
5. Норми міжнародного туристичного права. Загальна резолюція римської конференції ООН з міжнародного туризму та подорожей 1963 року. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва у Європі 1975 року. Манільська декларація ВТО зі світового туризму

1980 року. Документ Акапулько Всесвітньої наради з туризму 1982 року. Кодекс туриста та Хартія туризму. Гаазька декларація по туризму 1989 року. Декларація світового туристичного форуму Всесвітньої конференції міністрів з туризму 1994 році.

Завдання 3. Географія і напрями ринку туристичного попиту

1. Географічні фактори розвитку міжнародного туризму.
2. Туризм з метою відпочинку і розваг
3. Туризм з метою відпочинку і розваг в Європі
4. Туризм з метою відпочинку і розваг в Америці
5. Туризм з метою відпочинку і розваг в Азійсько – Тихоокеанському регіоні
6. Туризм з метою відпочинку і розваг в Африці, на Близькому Сході і в Південній Азії
7. Діловий туризм
8. Релігійний туризм. Паломництво
9. Напрямки наукового туризму
10. Лікувально-оздоровчий туризм. Світові центри

Завдання 4. Класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку. Географія і напрями ринку туристичного попиту

1. Географічні фактори розвитку міжнародного туризму.
2. Класифікація міжнародних туристичних ринків.
3. Туризм з метою відпочинку і розваг (в Європі, в Америці, в Азійсько – Тихоокеанському регіоні, в Африці, на Близькому Сході)
4. Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-туризм, конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм.
5. Характеристика релігійного туризму: паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики, науковий туризм з релігіознавчими цілями.
6. Лікувально-оздоровчий туризм. Світові центри. Типи курортів.

Завдання 5. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах транснаціоналізації світової індустрії туризму

1. Сутність та структура туристичного продукту. Теорія співвідношення виробничих факторів у міжнародному туризмі та їх роль у формуванні світових туристичних потоків. Капітал як необхідний

ресурс виробництва туристичного продукту.

2. Форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі. Вертикальна та горизонтальна інтеграція. Диверсифікація туристичної діяльності. Проникнення банківських структур до сфери міжнародного туризму. Конгломерація.
3. Механізм утворення транснаціональних корпорацій в туристичній індустрії. Причини транснаціоналізації в туризмі. Форми зовнішньої експансії ТНК. Територіальне розташування ТНК в сфері туризму. Напрями впливу туристичних ТНК на економіку приймаючих країн.
4. Транснаціональні корпорації у готельному бізнесі. Історія та процес утворення міжнародних готельних ланцюгів. Способи приєднання готелів до інтегрованого ланцюга. Добровільні готельні мережі – консорціуми – та умови їх діяльності. Франчайзингові ланцюги. Найвідоміші готельні мережі світу.

Завдання 6. Ринок світового туризму

1. Особливості ринку міжнародного туризму.
2. Світовий та регіональний ринки.
3. Методи вивчення туристичного попиту.
4. Сегментація попиту на послуги туризму.
5. Сучасні тенденції туристичного попиту.

Завдання 7. Туристичні формальності в міжнародному туризмі

1. Види формальностей у міжнародному туризмі: поліцейські, паспортні, візові, митні, медико-санітарні, безпеки.
2. Шенгенська віза.
3. Формальності безпеки.
4. Страхування: медичне, майнове, цивільної відповідальності

Завдання 8. Економіка туристичної фірми

1. Організаційно-правові форми підприємств в сфері туристичного бізнесу
2. Маркетингова стратегія туристичної фірми
3. Розрахунок ціни туристичного продукту
4. Бухгалтерський облік операцій в міжнародному туризмі
5. Особливості оподаткування діяльності туристичної фірми
6. Фінансово-економічний аналіз діяльності туристичної фірми

Завдання 9. Організація і техніка виконання операцій міжнародного туризму

1. Основні етапи організації операцій міжнародного туризму та система взаємовідносин
2. Загальні вимоги до оформлення договорів (контрактів) в сфері міжнародного туризму
3. Документальне оформлення відносин туристичної фірми з туристом
4. Контрактне оформлення відносин туроператора зі страховою компанією
5. Особливості змісту договорів з іноземним партнером і транспортними організаціями як поставниками послуг
6. Перспективні форми розвитку бізнесу в сфері міжнародного туризму

Завдання 10. Місце України на ринку міжнародного туризму

1. Етапи розвитку міжнародного туризму в Україні.
2. Кон'юнктурна оцінка сучасного стану вітчизняного ринку міжнародного туризму.
3. Фактори розвитку іноземного туризму в Україні.
4. Статистичні показники розвитку ринку міжнародного туризму в Україні.
5. Характеристика та аналіз структури вітчизняної матеріально-технічної бази іноземного туризму.
6. Вихід на міжнародний туристичний ринок приватних підприємств і організацій сфери туризму України.
7. Співробітництво України з іноземними країнами в галузі міжнародного туризму. Система міждержавних угод і домовленостей. Вступ України до Всесвітньої туристичної організації. Рада по туризму країн СНД.

Завдання 11. Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму

1. Роль посередників у світовому туристичному бізнесі.
2. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг. Основні напрями діяльності туристичних операторів.

3. Типи договорів між туроператорами та готельними підприємствами. Джерела формування доходів туристичних агентств.
4. Географія турагентської мережі світу. Форми співробітництва туроператорів і турагентів.
5. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі. Готелі та підприємства готельного типу. Національні системи класифікації засобів розміщення. Сучасний стан готельної бази світу.
6. Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі. Авіаційні, залізничні, автобусні, морські та річкові міжнародні туристичні маршрути. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.
7. Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами Всесвітньої туристичної організації.

Завдання 12. Аналіз туристичних потоків у світі

1. Проаналізувати основні тенденції динаміки туристичного руху в світі за 1995-2017 роки (табл. 1). Побудуйте графік динаміки.

2. Проаналізувати динаміку і структуру туристичних потоків у 2000-2017 роках за типами країн світу: а) економічно розвинуті країни; б) країни, що розвиваються (табл. 2). Побудуйте кругову діаграму на 2000 р. та 2017 р.

3. Проаналізувати динаміку і структуру туристичних потоків у 2000-2017 роках за туристичними регіонами і субрегіонами світу (табл. 3). Побудуйте графік динаміки за туристичними регіонами.

Таблиця 1

Туристичні потоки у світі за 1995-2017 роки

Роки	Кількість туристів, млн. осіб	Роки	Кількість туристів, млн. осіб	Роки	Кількість туристів, млн. осіб
1995	527	2003	692	2011	994
1996	561	2004	764	2012	1041
1997	586	2005	809	2013	1088
1998	602	2006	855	2014	1134
1999	625	2007	911	2015	1193
2000	674	2008	928	2016	1293
2001	675	2009	891	2017	1322
2002	696	2010	952		

Таблиця 2

Туристичні потоки за типами країн світу
у 2000-2017 роках, млн. осіб

	2000	2005	2010	2015	2016	2017	%
Світ	680	809	952	1193	1293	1322	100
- економічно розвинуті країни	430	469	515	654	686	724	54,8
- країни, що розвиваються	250	339	437	539	554	597	45,2

Таблиця 3

Туристичні потоки за туристичними регіонами
у 2000-2017 роки, млн. осіб

Туристичні регіони та субрегіони	2000	2005	2010	2015	2016	2017	%
Європейський регіон, у т.ч. субрегіони	392,9	452,7	487,5	604,9	619,3	671,1	50,8
- Північноєвропейський	44,8	54,7	56,6	69,8	73,8	77,6	5,9
- Західноєвропейський	139,7	141,7	154,4	181,5	181,5	193,4	14,6
- Центрально-Східноєвропейський	69,6	95,3	98,5	122,2	126,9	133,3	10,1
- Південноєвропейський (Середземноморський субрегіон)	139,0	161,1	178,1	231,4	237,1	266,8	20,2
Азійсько-Тихоокеанський регіон, у т.ч. субрегіони	110,4	154,1	208,2	284,0	305,8	323,7	24,5
- Північно-Східний	58,3	85,9	111,5	142,1	154,3	159,3	12,0
- Південно-Східний	36,3	49,0	70,5	104,2	110,8	120,1	9,1
- Океанія (у т.ч. Австралія)	9,6	10,9	11,5	14,3	15,6	16,6	1,3
- Південноазійський	6,1	8,3	14,7	23,4	25,1	27,7	2,1
Американський регіон, у т.ч. субрегіони	128,2	133,3	150,4	193,7	200,8	206,6	15,6
- Північноамериканський	91,5	89,9	99,5	127,5	130,9	133,0	10,1
- Карибський	17,1	18,8	19,5	24,1	25,2	26,3	2,0
- Центральноамериканський	4,3	6,3	7,8	10,2	10,7	11,1	0,8
- Південноамериканський	15,3	18,3	23,6	31,9	33,9	36,2	2,7
Африканський регіон, у т.ч. субрегіони	26,2	34,8	50,4	53,5	57,6	62,1	4,7
- Північноафриканський	10,2	13,9	19,7	Д 18,0	18,9	21,4	1,6
- Південноафриканський (Африка на південь від Сахари)	16,0	20,9	30,7	35,5	38,7	40,7	3,1
Близькосхідний регіон	22,4	33,7	55,4	57,0	55,6	58,3	4,4

3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота здобувачів вищої освіти як один з компонентів навчального процесу, є системою організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на підготовку за напрямками і спеціальностями фахівців відповідних освітніх та освітньо-кваліфікаційних рівнів. Самостійна робота є основним способом засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

У зміст позааудиторної самостійної роботи включається підготовка до семінарів, лекцій, написання рефератів та курсових робіт та ін. Студенти навчаються одержувати теоретичні знання не тільки на лекціях і семінарах, але й шляхом самостійного засвоєння навчального матеріалу.

Самостійна робота забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми: нормативними документами, підручниками, навчальними та методичними посібниками, науковими працями, статистичними матеріалами, інформаційно-довідковою літературою, конспектами лекцій, навчально-методичним комплексом тощо.

Завдання передбачають вивчення тем шляхом опрацювання наукової, навчально-методичної літератури. Здобувачам пропонується скласти конспекти та тези з метою підготовки до модульного контрольної роботи та екзамену. Важливою складовою самостійної роботи є підготовка до семінарських занять, яка повинна виконуватися студентами відповідно до завдань. До основних завдань з підготовки до семінарських занять належать: конспект чи тези питань з теми семінару, ведення словника, виконання практичних завдань (складання описів, характеристик тощо), порівняльний аналіз статистичних матеріалів, підготовка окремих повідомлень, рефератів, презентацій та інше. Перелік тем самостійної роботи приведений нижче, які є обов'язковими для вивчення. Окрім зазначених тем, здобувачі можуть пропонувати інші теми у рамках цієї навчальної дисципліни.

Перелік тем самостійної роботи

Тема 1. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен

1. Туризм як системний об'єкт дослідження.
2. Поняття туристичної індустрії.
3. Демографічні чинники розвитку міжнародного туризму.

4. Географічні чинники розвитку міжнародного туризму.
5. Вплив індустрії туризму на економіку країни.
6. Функції міжнародного туризму.
7. Види туристичного мультиплікатора.
8. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму.
9. Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство.

Тема 2. Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу

1. Застосовність теорій абсолютної та відносної переваг для обґрунтування домінуючих напрямів світових туристичних потоків.
2. Діалектичний взаємозв'язок статичних і динамічних факторів розвитку міжнародного туризму.
3. Фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.
4. Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу.
5. Ключові урядові функції в галузі управління та контролю за розвитком туризму.

Тема 3. Міжнародні туристичні організації

1. Основні форми ринкових структур у туризмі.
2. Форми об'єднань міжнародних підприємств.
3. Форми концентрації виробництва в індустрії міжнародного туризму кінця XX - початку XXI ст.
4. Міжнародні туристичні організації.
5. Всесвітня туристична організація.
6. Роль міжнародних туристичних організацій у регулюванні міжнародного туризму.
7. Значення міжнародних туристичних організацій для розвитку міжнародного туризму.

Тема 4. Статистика міжнародного туризму

1. Показники, що характеризують туристичні потоки.
2. Шкала тривалості перебування туристів.
3. Статистика доходів і витрат міжнародного туризму.
4. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат.
5. Статистика міжнародних туристських потоків.

6. Країни активного та пасивного туризму. Поняття туристичного балансу.
7. Передумови формування позитивного туристичного балансу країни.
8. Загальна характеристика країн з негативним туристичним балансом.

Тема 5. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку

1. Основні чинники туристичної привабливості Європи.
2. Класифікація наявних туристичних ресурсів західноєвропейських країн.
3. Міжнародні туристичні потоки в країнах Африки.
4. Особливості туристичної привабливості країн північної та південної частин Африканського континенту.
5. Сучасна туристична привабливість Азії.
6. Загальна характеристика туристичних ресурсів країн Південно-Східної Азії.
7. Туристичні переваги та перспективи розвитку туризму в Китаї.
8. Сучасний японський туризм.
9. Сучасні світові курорти Південної, Східної та Південно-Східної Азії.
10. Особливості туристичного ринку США.
11. Поведінкові особливості туристів із різних країн.
12. Південноамериканський туристичний ринок.
13. Перспективи Австралії та Океанії у розвитку міжнародного туризму.

Тема 6. Місце України на ринку міжнародного туризму

1. Туристичні можливості України щодо прийому іноземних туристів.
2. Розвиток туристичної інфраструктури та суміжних галузей в Україні.
3. Транзитний туристичний потенціал України та його використання.
4. Основні показники розвитку міжнародного туризму в Україні.
5. Перспективи розвитку в'їзного туризму в Україні.
6. Позиціонування України на міжнародному туристичному ринку.
7. Найважливіші туристичні центри України.
8. Санаторно-курортні центри України.
9. Туризм з метою відпочинку і розваг в Україні.
10. Характеристика туристичного потенціалу України.
11. Історико-культурний туристичний потенціал України.

Тема 7. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах транснаціоналізації світової індустрії туризму

1. Сутність та структура туристичного продукту.
2. Форми концентрації виробництва в індустрії міжнародного туризму кінця XX - початку XXI ст.
3. Капітал як необхідний ресурс виробництва туристичного продукту.
4. Форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі.
5. Вертикальна та горизонтальна інтеграція.
6. Диверсифікація туристичної діяльності.
7. Форми зовнішньої експансії ТНК.
8. Територіальне розташування ТНК в сфері туризму.
9. Напрями впливу туристичних ТНК на економіку приймаючих країн.

Тема 8. Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму

1. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності.
2. Основні напрями діяльності туристичних операторів.
3. Географія турагентської мережі світу.
4. Форми співробітництва туроператорів і турагентів.
5. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі.
6. Національні системи класифікації засобів розміщення.
7. Сучасний стан готельної бази світу.
8. Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі.
9. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.
10. Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами Всесвітньої туристичної організації.

4. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ

Види індивідуального (самостійного) завдання – реферати з теми або вузької проблематики.

Мета індивідуального завдання – самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Підготовка реферату – один із видів дослідницької роботи здобувачів вищої освіти. Даний вид роботи сприяє розвитку пошукової, дослідницької діяльності та творчого розв'язання навчально-виховних завдань у закладах вищої освіти.

Реферат (від. лат. *refero* – повідомляю, доповідаю) – це стислий виклад у письмовому вигляді наукової літератури з теми, вчення, змісту книги тощо. Реферат також передбачає наявність доповіді на дану тему, що включає огляд наукових та інших джерел з обраної теми або виклад змісту пошукової роботи. Важливо зазначити, що у рефераті необхідно не лише висвітлити відповідну інформацію, а й показати своє ставлення до неї.

Реферат демонструє ерудицію дослідника, його вміння самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати й узагальнювати суттєву наукову інформацію.

Обсяг реферату визначається специфікою теми і змістом матеріалу, кількістю відомостей, їх науковою цінністю або практичним значенням. Рекомендований обсяг становить 10-20 сторінок друкованого тексту.

Процес підготовки реферату має містити в собі наступні етапи:

- ✓ Вибір теми.
- ✓ Вивчення спеціальної літератури за темою реферату.
- ✓ Складання плану.
- ✓ Добір і вивчення додаткових джерел та інформації з обраної теми.
- ✓ Добір практичного та статистичного матеріалу.
- ✓ Опрацювання зібраного матеріалу.
- ✓ Безпосереднє написання тексту реферату.
- ✓ Формулювання висновків.
- ✓ Оформлення реферату і списку джерел інформації.
- ✓ Самокритична оцінка змісту і виправлення помилок.
- ✓ Підготовка тез або доповіді до захисту реферату.

- ✓ Захист реферату (під час семінарського заняття, на студентській конференції та ін.).

Тему реферату здобувач вибирає у відповідності до рекомендацій викладача або ж самостійно, відповідно власного рівня підготовленості та здібностей, а також маючи на увазі перспективу подальшого використання реферату для написання курсових та підсумкових кваліфікаційних робіт. Вибір теми реферату здобувач повинен узгоджувати з викладачем.

Структура реферату вищого навчального закладу (орієнтовна):

- Титульна сторінка;
- Зміст;
- Вступ;
- Основна частина, яка складається з розділів, пунктів та підпунктів;
- Висновки;
- Список використаних джерел;
- Додатки (за необхідністю).

У вступі обґрунтовуються актуальність теми, її особливості, значущість з огляду на потреби суспільства та розвиток конкретної галузі науки або практичної діяльності.

В основній частині здійснюється огляд основних теоретичних та експериментальних досліджень з теми, зазначається, хто з науковців вивчав дану проблему, які ідеї висловлював. Визначаються сутність проблеми, основні чинники, що зумовлюють розвиток явища або процесу, що вивчається, наводиться перелік основних змістовних аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх слабого висвітлення.

Проводиться поглиблений аналіз сучасного стану процесу або явища, тлумачення основних поглядів і позицій щодо проблеми, висвітлюються власні судження та думки відносно перспектив розвитку проблеми. Подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо;

У висновках надаються узагальнені ідеї, думки, оцінки, пропозиції автора.

До списку використаних джерел включають публікації, звертаючи особливу увагу на публікації за останні 5-10 років, Інтернет-ресурси. Кількість використаних джерел у списку повинна становити не менше 10 праць, які оформлені відповідно до сучасних вимог оформлення бібліографії.

У додатках за необхідності наводяться формули, таблиці, схеми, якщо вони суттєво полегшують розуміння роботи.

Оцінюють реферат, спираючись на наступні критерії:

- відповідність теми змісту реферату;
- глибина і повнота розкриття теми;
- логіка викладення матеріалу;
- термінологічна чіткість;
- рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння її критично аналізувати;
- власне бачення проблеми автором, самостійний, творчий характер роботи;
- правильне оформлення реферату і списку використаних джерел;
- урахувати уміння автора відібрати найсуттєвіший матеріал для короткого виступу;
- якість презентації результатів реферативного дослідження.

Тематика рефератів

1. Міжнародний туризм: основні поняття.
2. Мотиви і цілі подорожей.
3. Класифікація міжнародного туризму.
4. Соціально – економічна роль міжнародного туризму.
5. Фактори розвитку світового туризму.
6. Значення світового туризму.
7. Тенденції розвитку сучасного туризму.
8. Двостороння співпраця та багатостороння співпраця в сфері міжнародного туризму.
9. Основні міжнародні туристичні організації.
10. Особливості ринку міжнародного туризму.
11. Світовий і регіональні ринки міжнародного туризму.
12. Методи вивчення туристичного попиту.
13. Сегментація попиту на послуги туризму.
14. Сучасні тенденції туристичного попиту.
15. Сутність, структура та інструменти державного регулювання міжнародного туризму.
16. Механізм підтримки розвитку світового туризму.
17. Правове регулювання розвитку світової туристичної діяльності в різних країнах.
18. Ліцензування як форма державного регулювання туризму.
19. Правова основа туристичного підприємництва в різних країнах.
20. Професійні туристичні об'єднання.

21. Географічні фактори розвитку світового туризму.
22. Географія світових туристичних потоків.
23. Туризм з метою відпочинку і розваг.
24. Діловий спортивний туризм.
25. Лікувально – оздоровчий туризм.
26. Релігійний туризм.
27. Структура індустрії світового туризму.
28. Транспортні перевезення.
29. Заклади розміщення туристів.
30. Інформаційно – екскурсійне обслуговування.
31. Туроператори і турагенти.
32. Поняття та сутність.
33. Принципи класифікації туристичних ресурсів.
34. Природно – кліматичні туристичні ресурси.
35. Історико – культурні туристичні ресурси.

5. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Міжнародний туризм: сутність та форми.
2. Становлення системи міжнародної туристичної термінології.
3. Функції міжнародного туризму.
4. Види туристичного мультиплікатора.
5. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурних пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.
6. Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні.
7. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.
8. Елітарний туризм Нового часу.
9. Технологічні та економічні передумови зародження масового туризму.
10. Перші організовані туристичні подорожі.
11. Фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.
12. Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу.
13. Ключові урядові функції в галузі управління та контролю за розвитком туризму.
14. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму.
15. Історія створення та організаційна структура Всесвітньої туристичної організації.
16. Основні напрями діяльності ЮНВТО та механізм забезпечення фінансування її бюджетних витрат.
17. Класифікація міжнародних туристичних організацій. Їх типи і види.
18. Характеристика діяльності найбільших всесвітніх та європейських туристичних організацій.
19. Заходи співпраці України з ЮНВТО.
20. Нормативно-правові засади міжнародного туризму.
21. Історія розвитку статистики міжнародного туризму.
22. Концепція статистики міжнародного туризму.
23. Основні статистичні одиниці туризму.
24. Статистика туристських потоків.
25. Статистика туристичних доходів і витрат.

26. Організація і методи статистичного обліку.
27. Країни активного та пасивного туризму.
28. Поняття туристичного балансу. Соціально-економічні передумови формування позитивного туристичного балансу країни.
29. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.
30. Економічне та географічне визначення поняття міжнародного туристичного ринку.
31. Рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.
32. Класифікація міжнародних туристичних ринків.
33. Структура міжнародного ринку ділового туризму.
34. Характеристика релігійного туризму.
35. Лікувально-оздоровчий туризм. Типи курортів.
36. Туристичне районування світу. Склад країн туристичних регіонів.
37. Суб'єкти міжнародного туристичного ринку: виконавці туристичних послуг, посередники, споживачі.
38. Проблеми сегментування міжнародного ринку туристичних послуг.
39. Загальні та специфічні мотиви туристичних поїздок.
40. Фактори формування туристичного попиту.
41. Кількісні та вартісні показники вимірювання обсягів туристичного попиту.
42. Сучасні тенденції у туристичному попиті, та його соціально-економічні модифікації.
43. Психологічні особливості нового типу масового споживача туристичних послуг.
44. Етапи розвитку міжнародного туризму в Україні.
45. Оцінка сучасного стану вітчизняного ринку міжнародного туризму.
46. Статистичні показники розвитку ринку міжнародного туризму в Україні.
47. Характеристика та аналіз структури вітчизняної матеріально-технічної бази іноземного туризму.
48. Співробітництво України з іноземними країнами в галузі міжнародного туризму.
49. Сутність та структура туристичного продукту.
50. Форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі.
51. Проникнення банківських структур до сфери міжнародного туризму. Конгломерація.
52. Транснаціональні корпорації в туристичній індустрії.

53. Територіальне розташування ТНК в сфері туризму.
54. Напрями впливу туристичних ТНК на економіку приймаючих країн.
55. Транснаціональні корпорації у готельному бізнесі.
56. Найвідоміші готельні мережі світу.
57. Роль посередників у світовому туристичному бізнесі.
58. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг.
59. Основні напрями діяльності туристичних операторів.
60. Типи договорів між туроператорами та готельними підприємствами.
61. Джерела формування доходів туристичних агентств.
62. Географія турагентської мережі світу.
63. Форми співробітництва туроператорів і турагентів.
64. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі.
65. Сучасний стан готельної бази світу.
66. Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі.
67. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.
68. Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами Всесвітньої туристичної організації.

6. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Виберіть правильну відповідь.

Тема 1. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен

1. У Гаазькій декларації туризм характеризується як:

а) галузь господарства; б) сегмент ринку; в) вирішальний фактор якості життя суспільства.

2. За метою поїздки виділяють:

а) дитячий туризм; б) науковий туризм; в) самодіяльний туризм.

3. До числа туристів та екскурсантів не входять:

а) науковці; б) транзитні мандрівники; в) одноденні відвідувачі.

4. Виберіть із запропонованих твердження, що характеризують соціальне значення міжнародного туризму:

а) збільшення надходжень до бюджету країни; б) забруднення довкілля; в) відновлення психофізіологічних ресурсів суспільства; г) зростання ролі міст в житті суспільства.

5. Вкажіть види туристичного мультиплікатора:

а) мультиплікатор рентабельності; б) мультиплікатор виробництва; в) мультиплікатор зайнятості; г) мультиплікатор доходів.

6. Вкажіть рівні комунікації в туризмі:

а) мегарівень; б) мазорівень; в) макрорівень; г) макрорівень.

7. Вкажіть основні джерела доходу, отриманого від туризму:

а) оренда; б) мито; в) продаж сувенірів; г) продаж банківських металів;

8. Основоположними принципами розвитку міжнародного туризму є:

а) визнання самотності культур; б) нівелювання кроскультурних комунікацій; в) повага до моральних цінностей народів; г) визнання рівних прав народів на самовизначення;

Тема 2. Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу

1. Праобразом спортивного туризму були

а) Олімпійські ігри в Стародавній Греції; б) бої гладіаторів; в) спартанські гімнастичні вправи.

2. Перші заклади розміщення з'явилися у Київській Русі у:

а) у X-XI ст.; б) у XI-XII ст.; в) у XII-XIII ст.

3. До основних тенденцій у зміні вимог очікування завтрашніх туристів належать:

а) несприйняття законодавчого регулювання; б) гармонізація виробничих відносин; в) потреба у самовдосконаленні.

4. Відповідно до законодавства Іспанії туроператори входять до категорії:

а) «майориста»; б) «мінориста»; в) «майориста-мінориста».

5. Виберіть із запропонованих фактори, що впливали на формування окремих етапів розвитку туризму.

а) мотивація подорожей; б) спосіб подорожування і розвитку транспортних засобів; в) кількість подорожуючих і охоплення туризмом верств населення; г) модифікація форм правління фінансовими системами.

6. Першими закладами розміщення були:

а) таверни; б) палаци; в) постійні двори; г) поштові станції.

7. Основні причини, які вимагають участі державних органів в управлінні туріндустрією:

а) міжнародна конкуренція; б) національні інтереси; в) заборона турагентської діяльності; г) специфіка розвитку індустрії туризму.

8. Основними тенденціями розвитку світового туризму виступають:

а) збільшення кількості індивідуальних туристичних подорожей; б) розвиток нетрадиційних видів туризму; в) тяжіння до незайманої природи; г) зменшення кількості туристичних послуг.

Тема 3. Міжнародні туристичні організації

1. Усі міжнародні та регіональні туристичні організації здебільшого є...

а) урядовими; б) неурядовими;
в) парламентськими;

2. Керівний орган ЮНВТО:

а) Конференція; б) Виконавча рада; в) Генеральна асамблея;

3. Основна міжнародна туристична організація до 1969 року

а) ЮНВТО; б) МСОТО; в) IATA.

4. Вкажіть рік проведення Гаазької конференції ЮНВТО а) 1989; б) 1969; в) 1975.

5. Виберіть із запропонованих тверджень завдання та функції Виконавчої ради ЮНВТО.

а) розгляд звітів Генерального секретаря; б) створення допоміжних органів; в) розробка і подання пропозицій Генеральній асамблеї; г) перевірка звітів регіональних комісій.

6. Виберіть із запропонованих заходи міжнародної двосторонньої співпраці

а) обмін туристичною інформацією; б) спрощення туристичних формальностей; в) координація співпраці туристичних адміністрацій; г) ліквідація медичного страхування

7. Виберіть із запропонованих тверджень положення Манільської декларації:

а) транс планетарна ревізія туристичних ресурсів; б) підвищення іміджу професії і соціального статусу осіб - працівників туристичної сфери; в) регулювання туристичної пропозиції; г) вдосконалення методів обліку.

8. Вкажіть офіційні мови ЮНВТО.

а) арабська; б) есперанто; в) іспанська; г) китайська.

Тема 4. Статистика міжнародного туризму

1. Особа, що подорожує до країни, яка не є країною місця його проживання, - це:

н) рекреант; б) міжнародний відвідувач; н) туризмознавець.

2. ЮНВТО виокремлює:

а) 5 макрорегіонів світу; б) 6 макрорегіонів світу; й) 7 макрорегіонів світу.

3. Одним з найважливіших показників статистики міжнародного туризму виступає:

а) кількість одноденних відвідувачів; б) кількість прибуттів; й) обсяг наданих послуг.

4. Найбільш динамічно розвивається:

а) Азійсько-Тихоокеанський регіон; б) Американський регіон; й) Близькосхідний регіон.

5. Основними розділами статистики міжнародного туризму виступають:

а) статистика туристських потоків; б) статистика туристичних доходів і витрат; й) банківська статистика; г) статистична стратифікація.

6. Виберіть із запропонованих три основні групи статистичних показників, рекомендованих ВТО.

а) відпочинок, рекреація, дозвілля; б) ділові і професійні цілі; в) інші цілі; г) відновлення сил.

7. До одноденних відвідувачів належать:

а) міжнародні туристи; б) відвідувачі країни без зупинки на ночівлю; в) члени екіпажів іноземних транспортних засобів, які не ночують у країні призначення; г) обслуговуючий персонал транспортних компаній.

8. До основоположних принципів вивчення туристичних витрат належать:

а) облік витрат ,що мають прямий економічний ефект; б) облік витрат незалежно від способу оплати; в) облік витрат всіх осіб, що перетнули кордон країни; г) облік надходжень.

Тема 5. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку

1. Туристичні ринки можна класифікувати за:

а) якістю послуг; б) географічною приналежністю рекреаційних зон; в) статеві-віковою структурою сегментів.

2. Виберіть правильне твердження:

а) Франція, Іспанія, США - найбільші експортери туристичних послуг в світі; б) Найпотужніший ринок виїзного туризму у світі сформувався в Японії; в) Найвідомішим гірськолижним курортом Австрії є Давос.

3. Лідерами туристичного ринку Африки є:

а) Нігерія, Кот-Д'івуар, Туніс, Єгипет; б) Марокко, Алжир, Замбія, Малі; в) ПАР, Туніс, Марокко, Єгипет.

4. Всесвітня туристична виставка в Лондоні проводиться у:

а) вересні; б) квітні; в) листопаді.

5. Фактори, що стримують розвиток туризму:

а) фізико-географічні; б) інформаційні; в)терористичні загрози; г) соціально-урбаністичні.

6. Найбільш відвідуваними туристами країнами Європи є:

а) Іспанія; б) Франція; в) Україна; г) Польща.

7. Найвідоміші бальнеологічні курорти Угорщини:

а) Брайдейов; б) Колобжег; в)Тата; г) Хевіз.

8.Найвідоміші центри буддійського паломництва:

а) Медина; б) Лхаса; в) Нара; г) Єрусалим.

Тема 6. Місце України на ринку міжнародного туризму

1. Перші згадки про родовища лікувальних вод на Україні датовані:

а)XV; б)XVI; в)XVII; г)XVIII

2. Курорт Трускавець офіційно відкритий у:

а)1827 р.; б)1814 р.; в)1828 р.

3. Часопис з краєзнавства і туризму «Наша Батьківщина» почав видаватися з:

а)1927 р.; б)1930 р.; в)1937 р.

4. У 1950-ті роки основними центрами міжнародного туризму були:

а)Черкаси; б)Вінниця; в)Львів

5. Україна стала дійсним членом ЮНВТО у:

а)жовтні 1997 р.; б)жовтні 1992 р.; в) жовтні 1995 р.

6. На якій сесії Генеральної асамблеї Всесвітньої туристичної організації України обрано до складу Виконавчої ради ВТО:

а)11-й; б)12-й; в)13-й

7. Яка з областей України є лідером з кількості сертифікованих засобів розміщення

а)Львівська; б)Київська; в) Одеська

8. До якого року в тексті Закону України «Про туризм» не існувало поняття «міжнародний туризм»:

а)2000 р.; б)2005 р.; в) 2003 р.; г)2007 р.

Тема 7. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах транснаціоналізації світової індустрії туризму

1. Вперше термін «транснаціональна» щодо корпорацій був введений:

а) М. Портером б) Д. Ліленталем в) Дж. Даннінгом

2. Життєвий цикл туристичного продукту проходить стадії:

а) зрілість; б) зростання; в) занепад

3. До факторів виробництва туристичного продукту входять:

а) управлінські заходи; б) законодавчий потенціал; в) капітал

4. Концентрація виробництва в туризмі розпочалася у ...

а) 80-х рр. XX ст.; б) 50-х рр. XX ст.; в) 70-х рр. XX ст.

5. Негативні аспекти, пов'язані з діяльністю ТНК:

а) забруднення навколишнього середовища; б) розорення місцевих виробників; в) ухилення від оподаткування; г) нестабільність

6. Позитивні аспекти, зумовлені діяльністю ТНК:

а) впровадження досягнень науково-технічного прогресу; б) зниження товарного імпорту; в) підвищення рівня класифікації робочої сили; г) вилучення ресурсів з країн, що розвиваються

7. Переваги інтернаціоналізації зумовлені:

а) відсутністю законодавства; б) уникненням витрат на захист прав власності; в) можливістю уникнення державного втручання; г) еклектизм

8. До особливостей дестинації відносять:

а) мінливість; б) адаптивність; в) нездатність до зберігання; г) детермінованість науково-технічним прогресом

Тема 8. Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму

1. Підприємства, які виробляють продукти і послуги для туристів, можна поділити на:

а) 2 групи; б) 3 групи; в) 4 групи.

2. Міжнародна морська організація (ІМО) заснована у:

а) 1928 році;

б) 1938 році; в) 1948 році.

3. Одиницею якості обслуговування туристів у Великобританії є:

а) яблуко; б) зірка; в) 0-

4. Міжнародна асоціація повітряного транспорту - це:

а) ІМО; б) ІАТА; в) 180.

5. Завданнями Міжнародної асоціації морських пасажирських перевізників (ІПСА) виступають:

а) розвиток міжнародного авіаційного транспорту на принципах безпеки та надійності; б) сприяння покращенню умов пасажирських морських перевезень; в) координація обсягів і параметрів пасажирських морських перевезень; г) формування єдиного автомобільного транспортного коридору.

6. Виберіть із запропонованих тверджень переваги залізничного транспорту в туристичних перевезеннях:

а) регулярність перевезень; б) широкий спектр додаткових послуг; в) можливість користування спальними місцями при переміщенні; г) невисока вартість перевезень.

7. Туроператорів можна поділити на:

а) туроператорів внутрішнього та зовнішнього ринку; б) туроператорів закритих та відкритих; в) туроператорів комерційних та некомерційних; г) туроператорів масового та конкретно визначеного ринку.

8. Стандартна класифікація засобів розміщення туристів виділяє:

а) індивідуальні засоби розміщення; б) колективні засоби розміщення; в) групові засоби розміщення; г) приміські засоби розміщення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Божидарнік Т.В., Божидарнік Н.В., Савош Л.В. [та ін.]. Міжнародний туризм: навч. посіб. К.: Цн. учбової літератури, 2012. 312 с.
2. Божидарник Т. Міжнародний туризм: Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.
3. Мальська М.П., Худо В.В. Менеджмент туризму. Вступ до спеціальності: Навч. посіб. Л.: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 354 с.
4. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 232 с.
5. Міжнародний туризм: навчальний посібник для студентів спеціальності 8.14010301 «Туризмознавство». Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Укладачі В.С. Великочий, О.І. Дутчак, В.В. Шикеринець. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2015. 254 с .
6. Міжнародний туризм: навчальний посібник для студентів спеціальностей «Туризмознавство», «Міжнародні економічні відносини» / С. О. Юрченко, О. Є. Юрченко. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. 328 с.
7. Навчально-методичний посібник до організації самостійної роботи та практичних (семінарських) занять з дидактичним забезпеченням дисципліни «Міжнародний туризм» для студентів спеціальностей 7.14010301, 8.14010301 «Туризмознавство». Укладач: О.І. Дутчак. Івано-Франківськ: НАІР, 2013. 56 с.
8. Писаревський І. М., Тонкошкур М. В. Планування та організація туристських маршрутів: Підручник. Х.: ХНАМГ, 2011. 304 с.
9. Тонкошкур М. В. Конспект лекцій з дисципліни «Міжнародний туризм» (для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст спеціальності 7.14010301 «Туризмознавство (за видами)» та освітньо-кваліфікаційного рівня магістр спеціальності 8.14010301 «Туризмознавство (за видами)»). Х.: ХНУМГ, 2013. 126 с.

Додаткова

1. Агафонова Л.Г., Агафонова О.Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: Ціноутворення, конкуренція, державне регулювання. Навч. посіб. К., 2002. 358 с.

2. Алексеева Т. І. Міжнародні організації: Навч. посіб. Х. : ХНЕУ, 2006. 200 с.
3. Бабарицька В.К., Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: Навч. посіб. Київ: Альтерпрес, 2004. 288 с.
4. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. 395 с.
5. Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2002. 171 с.
6. Заблоцька Р.О. Світовий ринок послуг. К.: Знання України, 2003. 280 с.
7. Кифяк В. Ф. Організація туризму: Навч. посіб. Чернівці: Книги - XXI, 2008. 344 с.
8. Ковалевський В. В., Козак Ю. Г. Міжнародні організації: навч. посіб. для студ. екон. вузів і ф-тів. Одеський держ. економічний ун-т. О. : Астропринт, 2001. – 288 с.
9. Козак Ю.Г., Логвінова Н.С., Ковалевський В.В. Міжнародна економіка. Навч. посіб. Видання 2-ге перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2008. 1118 с.
10. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини. Навч. посіб. 4-е вид., стер. К.: Знання-Прес, 2003. 406 с.
11. Кучик О.С. Міжнародні організації: Навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і доп. К. : Знання, 2007. 749 с.
12. Луцишин Н.П., Луцишин П.В. Економіка й організація міжнародного туризму: Навч. посіб. Луцьк, 2013. 352 с.
13. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг: Геопросторові аспекти. 2-ге вид., перероб. та доп. К.: Альтерпрес, 2013. 324 с.
14. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія і практика: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2007. 424 с.
15. Мальська М.П., Гамкало М.З., Бордун О.Ю. Туристичне країнознавство. Європа: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 224 с.
16. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. К.: Знання, 2008. 661с.
17. Міжнародні організації в системі культурних зв'язків: Навч. посіб. Дніпропетровський національний ун-т. [уклад. О.Л. Притикіна]. Д. : РВВ ДНУ, 2003. 48с.

18. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. / А.П. Румянцев, А.І. Башинська, І.М. Корнілова, Ю.О. Коваленко. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 376 с.
19. Міжнародний туризм: методика і матеріали статистичних досліджень: навч. вид. / [уклад.: О.Д. Король; Т.Д. Скутар]; Чернів. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці: Рута, 2008. 64 с.
20. Міжнародний туризм. Методичні вказівки і завдання до індивідуальної і самостійної роботи студентів спеціальності 7.030403 “Міжнародні економічні відносини”. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії. 40 с.
21. Миронов Ю.Б., Крамар Р.М. Основи рекламної діяльності. Навч. посіб. Дрогобич: Посвіт, 2007. 108 с.
22. Мокий А. І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації: навч.-метод. посіб. Львівська комерційна академія. Л.: Видавництво Львівської комерційної академії. 2006. 208 с.
23. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. К.: КНЕУ, 2003. 948 с.
24. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Покоłodна та ін., [за ред. І.М. Писаревського]. Х.: ХНАМГ, 2008. 541 с.
25. Павленко А.Ф., Войчак А.В. Маркетинг: Підручник. К.: КНЕУ, 2003. 246 с.
26. Писаревський І.М., Рябєв А.А. Матеріально-технічна база готелів: підручник. Х.: ХНАМГ, 2009. 276 с.
27. Писаревський І.М., Тонкошкур М.В. Планування та організація туристських маршрутів: Підручник. Х.: ХНАМГ, 2011. 304 с.
28. Правик Ю.М. Маркетинг туризму: Підручник / Ю.М. Правик. К.: Знання, 2008. 303 с.
29. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні / [За ред.В.К. Федорченка]. К.: Юрінком Інтер, 2002. 640 с.
30. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 344 с.
31. Рогач О. Міжнародні інвестиції: Теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій: Підручник. К.: Либідь, 2005. 720 с.
32. Роглєв Х. Й. Основи готельного менеджменту: Навч. посіб. К.: Кондор, 2005. 408 с.

33. Румянцев А.П., Коваленко Ю.О. Світовий ринок послуг: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 456 с.
34. Світова економіка. Підручник / А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогач [та ін.]. К.: Либідь, 2007. 640 с.
35. Світова економіка: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О.А. Довгаль. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 349 с.
36. Смирнов І.Г., Фоменко Н.В. Міжнародний туристичний бізнес: Навч.-метод. пос. Івано-Франківськ: Галицька академія, 2009. 154 с.
37. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності: Підручник / [За ред. В.Ф. Орлова]. К.: Грамота, 2006. 264 с.
38. Сокол Т.Г. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посіб. К., 2002. 256 с.
39. Сьюзен Б. Маркетинг в туризмі. К.: Знання-Прес, 2005. 358 с.
40. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: Монографія. 2-е видання. К.: КНТЕУ, 2009. 463 с.
41. Транснаціональні корпорації: Навч. посібн. для ВНЗ / [За ред. В. Рокочої]. К.: Знання, 2001. 304 с.
42. Федорченко В.К., Мініч І.М. Туристський словник-довідник: Навч. посіб. К.: Дніпро, 2000. 160 с.
43. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини : історія: Підручник. К.: Либідь, 2006. 392 с.
44. Школа І.М., Григорків В.С., Кифяк В.Ф. Розвиток міжнародного туризму в Україні. Чернівці, 1997. 144 с.
45. Шульгіна Л.М. Маркетинг підприємств туристичного бізнесу: Монографія. К.: Київ. торг.-екон. ун-т, 2005. 597 с.
46. Циганкова Т.М., Петрашко Л.П., Кальченко Т.В. Міжнародна торгівля: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2001. 487 с.
47. Циганкова Т. М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. К. : КНЕУ, 2003. 183с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Все про туризм. Туристична бібліотека. URL: <http://infotour.in.ua/>
2. Державна служба туризму та курортів. URL: www.tourism.gov.ua.
3. Довідка по туризму. URL: www.tour-spravka.kiev.ua.
4. Всесвітня туристична організація. URL: www.tourism.gov.ua.
5. Всеукраїнський Союз асоціацій, підприємств та організацій туристичної сфери «УкрСоюзТур». URL: www.travel.com.ua.

6. Державна служба статистики України. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Статистична інформація. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
7. Інформаційний розділ Всесвітньої Туристичної Організації. URL: www.world-tourism.org.
8. Інформаційний розділ з туризму в Internet. URL: www.travel.net.
9. Інформаційний розділ в Internet про готелі та готельні мережі. URL: www.hotels.net.
10. Новини зі світу туризму. URL: www.visas.com.ua.
11. Сайт з інформацією про кращі готелі світу, віртуальний турист – довідка про всі країни світу (карти, історія, культура, природні умови). URL: <http://www.world-v-tourism.com>
12. Сайт, присвячений організації дитячого дозвілля. URL: <http://abetka.ukrlife.org/>

Навчальне видання

Міжнародний туризм

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до вивчення навчальної дисципліни
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальності 242 «Туризм»

Укладач:

Куделіна Світлана Борисівна

В авторській редакції

Підписано до друку 14.11.2023 р.

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Гарнітура Таймс.

Друк цифровий. Ум.-друк. арк. 2,33.

Наклад 50 прим. Зам. № 1411/1

Надруковано у ФОП Бондаренко М.О.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014 р.
м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 60
Тел.: +38 048 700 11 55